

สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

นายวินิจ ติตย์ผาด

อายุ	๗๔ ปี
การศึกษา	ปริญญาตรีส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานภาพ	สมรส
ที่อยู่	บ้านเลขที่ ๑๖๗ บ้านหนองแวงใหญ่ หมู่ที่ ๘ ตำบลภูโป อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
โทรศัพท์	๐๘-๔๓๒๑-๖๕๕๓
อาชีพ	เกษตรกร

คุณลักษณะส่วนบุคคล

นายวินิจ ติตย์ผาด ประสบการณ์ในการทำงานภาคเกษตรมา ๕๓ ปี เป็นผู้ดำเนินชีวิตแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระยะเวลา ๓๒ ปี และสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้อื่นได้ ๒๘ ปี แต่เดิมรับราชการเป็นเจ้าพนักงานการเกษตร ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เกษตรกรได้สอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ บางปัญหาไม่สามารถตอบได้โดยทันที จึงเกิดเป็นแรงผลักดันให้มาทำการเกษตรด้วยตนเองเพื่อศึกษาปัญหาต่างๆ โดยมองความจริงที่ตนกระทำอยู่ในชีวิตประจำวัน และปรับเปลี่ยนแนวคิดเริ่มต้นจากสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นความพออยู่พอกิน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นแบบอย่าง สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างมีความสุขสบาย โดยดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรบนพื้นที่ ๘๔ ไร่ ประกอบด้วย แหล่งน้ำ (ขุดสระน้ำแบบพวง) ๑๐ ไร่ ปลูกข้าว ๑๐ ไร่ ปลูกผักอินทรีย์ ปลูกป่าเบญจพรรณ ๒๐ ไร่ เลี้ยงปลา ปลูกไม้ผล และที่อยู่อาศัย ได้สร้างฝั้นป่าเพื่อสร้างความอุดมสมบูรณ์และเป็นแนวกันชน ป้องกันมลพิษและสารเคมีจากพื้นที่รอบข้าง และปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ โดยการใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ จุลินทรีย์รากหญ้า จึงทำให้ระบบนิเวศเกิดความสมดุล โดยใช้หลักการ “ธรรมชาติดูแลธรรมชาติ” ในพื้นที่เน้นการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์ ต้องไม่มีสารพิษหรือสารเคมีตกค้างปนเปื้อน ทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อความสมบูรณ์ทางชีวภาพในระบบนิเวศให้มากที่สุด โดยมุ่งเน้นให้ผลผลิตอุดมด้วยคุณค่าทางอาหารและปลอดภัยจนได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand) มีการจดบันทึกการปฏิบัติงานในแปลงทุกขั้นตอน และจดบันทึกบัญชีครัวเรือน รายรับ-รายจ่าย ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้จากการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า และการสร้างความมั่นคงทางอาหาร ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ให้เพียงพอบริโภคตลอดปี อีกทั้งเป็นแปลง ๑ ไร่ ๑ แสน ตามแบบอย่างโคกหนองนา ธนาครด้นไม้ ธนาครด้นน้ำ และธนาครด้นปลา ซึ่งมีแนวคิดว่าการเป็นแบบอย่างที่ดีได้ด้วย “การทำเป็นตัวอย่างที่ดีกว่าคำสอน” และได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินออม เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

นายวินิจ ติตย์ผาด เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ โดยเริ่มทำจากสิ่งที่มีอยู่ตามกำลังทุน ทำจากน้อยไปมาก เดินทีละก้าวกินข้าวทีละคำ ลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำที่สุด โดยการใช้ปัจจัยการผลิตราคาถูกและหาได้ง่ายในพื้นที่ ลดรายจ่าย ด้วยการสร้างอาหารกินเอง

ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกครั้งหนึ่งเก็บผลผลิตได้หลายปี ลด-ละ-เลิก อบายมุข ด้วยการจดบันทึกบัญชีครัวเรือน รายรับ-รายจ่าย เพิ่มรายได้ จากการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า ถ้าผลผลิตเหลือก็แจกจ่ายและขาย เป็นแบบอย่างให้กับคนในครอบครัว โดยมุ่งเน้นความพออยู่พอกิน สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างสุขสบาย และสามารถแบ่งปันให้กับคนในชุมชนได้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้คนในชุมชนปรับเปลี่ยนแนวคิดหันมาทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยองค์ความรู้ที่โดดเด่น คือ ๑) การผลิตพืชอินทรีย์ตามระบบมาตรฐาน Organic Thailand ๒) สระพวง ขุดสระน้ำแบบสระพวงเพื่อตักน้ำตามแรงเหวี่ยงของโลก ตามหลักวิทยาศาสตร์โลกหมุนรอบตัวเองไปทางขวามือ และจะเหวี่ยงน้ำให้กระโดดไปทางซ้าย เมื่อเราขุดสระตักน้ำให้เหวี่ยงตามแนวเส้นตรงที่ลากจาก ทิศเหนือไปทิศใต้ น้ำก็จะเต็มเต็มสระตลอดทั้งปี ๓) ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ส่วนผสมจากมูลไก่ มูลโค แกลบดำหรือแกลบดิบ หญ้าสับ รำอ่อน เมื่อผสมตามส่วนประกอบดีแล้วหมักไว้ในโรงเรือนรดน้ำให้ความชื้น ๖๐ % หมักไว้กิน ๙๐ วัน ปุ๋ยหมักจะเย็นสนิทและสะอาดไม่มีเชื้อราและแบคทีเรียปนเปื้อน ๔) จุลินทรีย์รากหญ้า จะเป็นตัวกระตุ้นให้เม็ดดินปลดปล่อยธาตุอาหารพืช N-P-K ออกมาให้พืชสามารถดูดไปใช้ได้ ๕) สายรุ้ง ที่ใช้ประดับในเทศกาลปีใหม่ นำมาแขวนรอบแปลงพืชหรือรอบต้นไม้ผล เมื่อแสงอาทิตย์และแสงเดือนมากระทบจะวาวระยิบระยับ ทำให้แมลงตกใจกลัว บินหนี ไม่กล้าเข้าไปวางไข่ ในแปลงผักและไม้ผล ป้องกันหนอนทุกชนิดได้ดีมาก ๖) แกลบเผาไล่แมลงในแกลบเผาจะมีกลิ่นไฟไหม้ติดอยู่แมลงจะกลัวไฟไหม้ป่ามาก ๗) ขยะเปียกลดภาวะโลกร้อน การทำหลุมขยะเปียกใส่โคนต้นไม้ผล เป็นการกำจัดขยะเปียกไม่ให้สกปรกแล้วขยะเปียกก็จะค่อย ๆ ย่อยสลายเป็นปุ๋ยชั้นเลิศให้ต้นไม้ อีกทั้งมีแนวคิดในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ได้แก่ ๑) การแปรรูปข้าวกล้องอินทรีย์ ๕ พลัง เป็นข้าวผง ชงดื่ม เป็นอาหารคนป่วยและเด็กอ่อน เพิ่มมูลค่าข้าวกล้อง กิโลกรัมละ ๘๐ บาท เพิ่มเป็น ๕๐๐ บาท/กิโลกรัม ๒) การแปรรูปข้าวกล้องเป็นข้าวพอง (Snack Rice) เพิ่มมูลค่าข้าวกล้อง กิโลกรัมละ ๘๐ บาท เพิ่มเป็น ๑,๕๐๐ บาท/กิโลกรัม ๓) การแปรรูปกล้วยดิบเป็นกล้วยผงชงดื่ม ป้องกันกรดไหลย้อน เพิ่มมูลค่ากล้วยเล็ก หวีละ ๑๐ บาท เป็น ๓๐๐ บาท และได้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ ๑) ใช้หลักการหมักดินตัดหญ้าคลุมดินเพื่อควบคุมความชื้นบริเวณผิวดิน ลดความเค็มได้ผลภายใน ๓ เดือน จนสามารถปลูกพืชผักได้นำไปใช้ในพื้นที่ อบต.ลาดใหญ่ อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม ๒) ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก้ไขปัญหาคันตดไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอยที่ ต.ภูฟ้า อ.บ่อเกลือ จ.น่าน เลิกตัดไม้หันมาปลูกบวบนำใยบวบผลิตเป็นสินค้า OTOP ส่งขายต่างประเทศ ๓) กลุ่มเกษตรกรปลูกผักอินทรีย์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้นำเอาองค์ความรู้การจัดการปลูกผักแบบอินทรีย์ไปใช้จนประสบความสำเร็จ ๔) กรณีที่เมืองเว้ ประเทศเวียดนาม ได้เกิดปัญหาสาหร่ายทะเลซัดเข้าถ้ำมฝั่ง จึงได้เสนอความคิดในทีมงาน Cluster ADB (ธนาคารพัฒนาเอเชีย) โดยการนำสาหร่ายทะเลไปคลุมพื้นที่ทราย ซึ่งย่อยสลายเป็นปุ๋ยได้เป็นอย่างดีสำหรับปลูกผักสลัด และพืชผักชนิดอื่นๆ เปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส จนเป็นทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพของประชาชนเมืองเว้ ประเทศเวียดนาม

การขยายผลงาน

เป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรตลอดระยะเวลา ๒๘ ปี โดยนำพื้นที่ของตนเองเปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน “สวนจากรูธรรม” ถ่ายทอดองค์ความรู้การทำเกษตรรูปแบบอินทรีย์ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นแบบอย่างให้กับคนในครอบครัว และในชุมชน พร้อมทั้งเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ “เกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง” แก่ผู้มาศึกษาดูงานที่ศูนย์ฯ และเป็นวิทยากรนอกสถานที่ตามคำเชิญของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ฝึกอบรมเกษตรกรด้วยความภาคภูมิใจและ

ไม่หวังสิ่งตอบแทน โดยมีเกษตรกรหรือผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ปีละไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ คน และในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙ ได้มีนักศึกษาระดับปริญญาโท จากรัฐลอสแอนเจลิส วอชิงตัน ดีซี ประเทศสหรัฐอเมริกา มาฝึกงานที่ศูนย์เรียนรู้ฯ และศูนย์ในเครือข่ายปีละ ๕ คน ภายใต้ “โจทย์ที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียง ไม่สามารถเลี้ยงตัวได้ มีแต่จะพาประเทศชาติล่มจม” ซึ่งได้กระจายไปฝึกงานและเรียนรู้วิถีชีวิตของคนพอเพียง ที่จังหวัดกาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และขอนแก่น โดยนายวินิจ ติดยไพด เป็นวิทยากรโครงการ ทั้ง ๔ จังหวัด ผลการฝึกงานทั้ง ๓ ปี พบว่านักศึกษาทุกคนมีความสุข มีความเห็นตรงกันว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นอาชีพอิสระ พึ่งพาตนเองได้ ไม่แข่งขันมาก จิตใจสบายๆ มีความเอื้ออาทร แบ่งปัน มีกัลยาณมิตร มีสังคม ที่อบอุ่นพึ่งพาได้ มีความมั่นคงทางอาหารปลอดภัย เศรษฐกิจพอเพียงเป็น “มิติด้านความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และนักศึกษาเหล่านั้นได้กลับภูมิลำเนาไปชักชวนคนในครอบครัว/ชุมชน ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้มีการถ่ายทอดผลงานผ่านสื่อที่หลากหลายและต่อเนื่อง เช่น บทความ วารสาร โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ งานวิจัย นิทรรศการ และผ่านทางสื่อโซเชียลต่าง ๆ เช่น Facebook YouTube และ มีกลุ่มเครือข่ายที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติพัฒนาเชื่อมโยงระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และระหว่าง ภูมิภาค ได้แก่ ๑) เครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษภูพาน อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ ๒) เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ยั่งยืนกลุ่มข้าวอินทรีย์กาฬสินธุ์ ๓) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ศูนย์ปราชญ์สัมมาชีพ มูลนิธิมันพัฒนา ศูนย์นวัตกรรมพลังปัญญา ๔) เครือข่ายข้าวอินทรีย์ ร้อยแก่นสารสินธุ์ ๕) เครือข่ายธุรกิจ BIZ Club จังหวัดกาฬสินธุ์ ๖) เครือข่าย Farm Outlet ๗) สวนเกษตรอินทรีย์บ้านคุณนาย บ้านหนองแวง อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์ ๘) สวนปัญญา อ.ฆ้องชัย จ.กาฬสินธุ์ ๙) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษบ้านเลิงใต้ อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม ๑๐) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยเพื่อการค้าบ้านนาคำ อ.หนองหาน จ.อุดรธานี ฯลฯ

